

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Korkeakoulujen rahoitusmallit 2025 alkaen

VTV:n tarkastus ammattikorkeakoulujen rahoituksesta

Tomi Halonen 27.8.2024

Korkeakoulujen rahoitusmallit 2025 alkaen

Korkeakoulujen ohjaus ja rahoitus

Korkeakoulujen rahoitus

- OKM:n kanavoimalla valtionrahoituksella turvataan korkeakoulujen perustoimintaedellytykset
 - ministeriö kohdistaa rahoituksen korkeakoululle yhtenä kokonaisuutena, pääosin laskennallisin perustein
 - rahoituksen käytöstä ja sisäisestä kohdentamisesta päättää korkeakoulu
 - Rahoituksen pitkäjänteisyyttä on turvattu kustannustason nousun huomioon ottamisella.
- Korkeakoulujen on pystyttävä antamaan vuosittain oikeat ja riittävät tiedot toimintansa tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Korkeakoulujen rahoitus

- Vuodesta 1988 lähtien osa yliopistojen määrärahoista jaettu tuloksellisuuden perusteella, vuonna 1997 asteittainen siirtyminen laskennalliseen perusrahoitukseen.
- AMK rahoitus nykyisen kaltaiseen malliin AMK-uudistuksessa 2014-2015. Tuloksellisuutta myös aiemmassa vos-mallissa
- Varsinaisen rahoituskriteerin laskentatapa on voinut vaihdella sopimuskausittain, vaikka kriteeri on säilynyt. Tutkintotavoitteilla ja –toteutumilla on ollut merkitystä koko ajan.
- Monet indikaattorit säilyneet 1990 -luvulta asti jossain muodossa: ulkopuolinen rahoitus, työllistyminen, jatkuva oppiminen jne.
- Vakautta luodaan 3-vuoden keskiarvojen käytöllä laskennassa
 - Lisäksi liian dramaattisia muutoksia rajoitettu asteittaisella siirtymisillä, muutosrajoittimella, erilaisilla laajuustekijöillä ja alarakenneosioilla.

Korkeakoulujen perusrahoituksen kehittämisen lähtökohtia

Edellytykset lakisääteisten perustehtävien hoitamiseen turvattu

Korkeakouluautonomian kunnioittaminen (ei mikromanagerointia)

Koulutuksen ja tutkimuksen yhteyden säilyttäminen

Ohjaaminen strategisena korkeakoulukokonaisuutena (osaoptimoinnin välttäminen)

Ei alakohtaista tai tietyille toiminnoille kohdennusta pl. YO/valtakunnalliset tehtävät

Tavoitteiden ja määrärahojen yhteys

Korkeakoulun mahdollisuus vaikuttaa tuloksiin

Rahoituksen ennakoitavuus

Tilaa korkeakoulun strategiatyölle (profiloituminen) ja johtamiselle

Kannusteet laadun, vaikuttavuuden ja yhteistyön kehittämiseksi

Rahoitusmallin ohjausvaikutusten optimointi

Vähän, selkeitä ja läpinäkyviä rahoituskriteereitä (tietojen luotettavuus)

Samat periaatteet kaikille, ei erillistä sanktiointia (yksittäisen mittarin merkitys)

Rahoituslaskennan ja rahoituksen suuntaamisen kustannustehokkuus

Vakauden ja tulevaisuusorientaation/ muutostarpeen välinen tasapaino

Rahoitusmallien uudistustyö kaudelle 2025-2028

- Valtioneuvosto hyväksyi muutokset rahoitusmalleihin huhtikuussa 2024
- Muutokset pohjautuvat OKM:n korkeakouluohjauksen ja korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen rahoitusmallien uudistamisen työryhmän esityksiin, jotka hyväksyttiin esityksen mukaisena
 - Laajapohjainen yhteinen työryhmä: korkeakoulut, Arene, Unifi, Suomen Akatemia, VM, TEM, sidosryhmät (henkilöstö, opiskelijat, järjestöt), tutkijat, OKM
 - Laaja kuuleminen, mm. kaksi verkkoaiavoriieä, sihteeristön iltapäiväkahvit, lausuntokierros
 - Tukena kv arviointityö ja OECD selvitys

Rahoitusmallit 2025-2028 ja muutokset kauteen 2021-2024

	YO Kausi 2021– 2024	YO Kausi 2025– 2028	AMK Kausi 2021– 2024	AMK Kausi 2025– 2028
Koulutus	42 %	44 %	76 %	75 %
Uudet ensikertalaiset opiskelijat	-	3 %	-	3 %
Suoritetut alemmat korkeakoulu- (YO) tai AMK tutkinnot (AMK)	11 %	11 %	56 %	56 %
Ylemmät korkeakoulututkinnot (YO)	19 %	19 %	-	-
Ammatillisessa opettajankoulutuk- sessa suoritettut opinnot (AMK)	-	-	2 %	2 %
Jatkuva oppiminen	4 %	3 %	8 %	5 %
Yhteistyöopinnot	1 %	1 %	1 %	1 %
Työllistyminen (työlliset 1 v valmistumisen jälkeen)	2 %	2 %	3 %	2 %
Työllistymisen laatu (uraseuranta)	2 %	2 %	3 %	3 %
Opiskelijapalaute	3 %	3 %	3 %	3 %

Rahoitusmallit 2025-2028 ja muutokset kauteen 2021-2024

	YO Kausi 2021– 2024	YO Kausi 2025– 2028	AMK Kausi 2021– 2024	AMK Kausi 2025– 2028
Tutkimus (YO) / TKI-toiminta (AMK)	34 %	37 %	19 %	20 %
Suoritetut tohtorin tutkinnot (YO)	8 %	9 %		
Julkaisut (AMK ml. taiteellinen toiminta, AV -aineistot, TVT -ohjelmat)	14 %	14 %	2 %	2 %
Kilpailtu kv. tutkimusrahoitus, pl. yrityusrahoitus (YO)	6 %	7 %	-	-
Kotimaisilta ja ulkomaisilta yrityksiltä saatu tutkimusrahoitus ja muu kotimainen tutkimusrahoitus (SA, BF) (YO)	6 %	7 %	-	-
Ulkopuolinen T&K -toiminnan rahoitus (AMK)	-	-	11 %	12 %
Suoritetut ylemmät AMK -tutkinnot (AMK)	-	-	6 %	6 %

Rahoitusmallit 2025-2028 ja muutokset kauteen 2021-2024

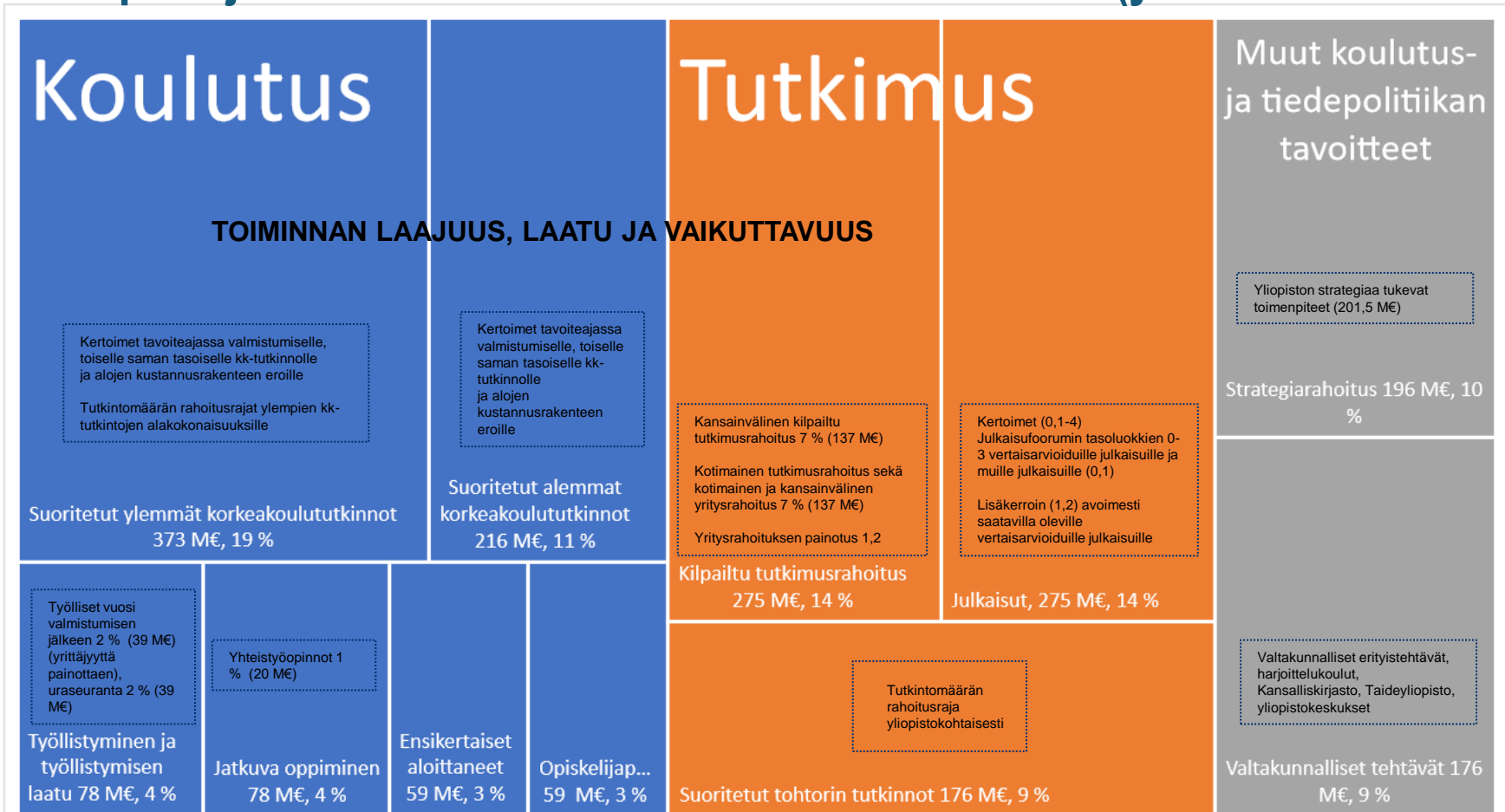
	YO Kausi 2021– 2024	YO Kausi 2025– 2028	AMK Kausi 2021– 2024	AMK Kausi 2025– 2028
Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet (YO)/ koulutus- ja tutkimus- ja kehittämisselityöpolitiikan tavoitteet (AMK)	24 %	19 %	5 %	5 %
Strategiaperusteinen rahoitus	15 %	10 %	5 %	5 %
Valtakunnalliset tehtävät (YO)	9 %	9 %		
YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %

Rahoitusmalli-indikaattori: <https://vipunen.fi/fi-fi/kkyhteiset/Sivut/Indikaattorit.aspx>

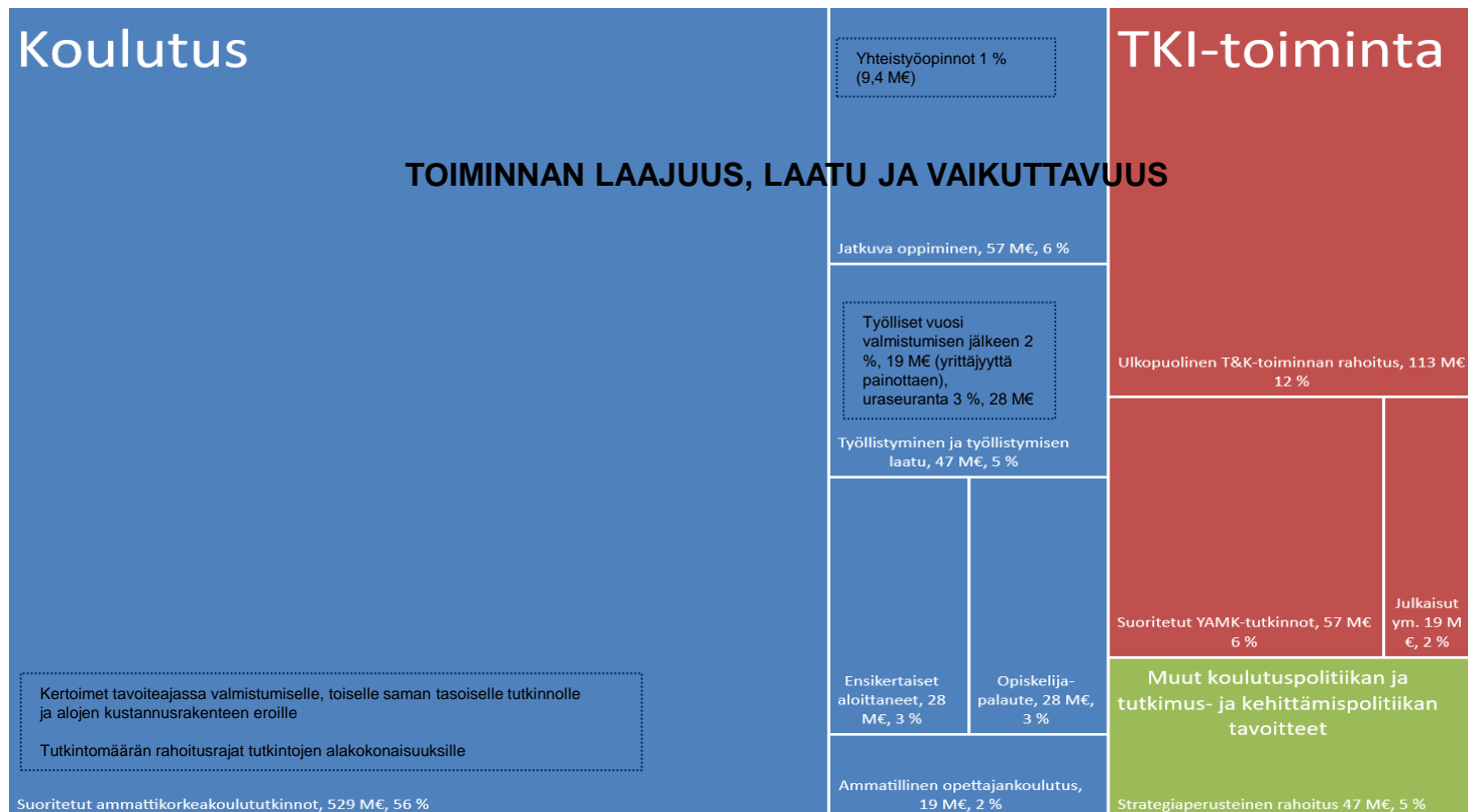
Rahoitusmallimuutokset

- **Koulutuksen kasautumisen ehkäisy:** ensikertaisten määrän lisääminen rahoitustekijäksi (3 % -yksikköä laskennallisesta rahoituksesta) ja toisen samantasoisen tutkinnon kertoimen alentaminen (0,7 -> 0,5). Siirto tehdään amk-sektorilla jatkuvasta oppimisesta (3%) ja yo-sektorilla jatkuvasta oppimisesta (1%) ja strategiarahoituksesta (2%).
- **Koulutuksen läpäisyn vahvistaminen:** määräajassa suoritetun tutkinnon kertoimen nostaminen (1,5 -> 1,8).
- **Opiskelupaikkoja tulevaisuuden tarpeita vastaavasti:** Sovitaan ennakoitiedon perusteella tutkintotavoitteista vuosille 2025-2028 ja näkymästä 2035 sekä tarvittaessa joidenkin alojen sisäänottojen kasvattamisesta. Tutkintomäärän rahoitusrajan säilyttäminen YO ylemmät ja AMK –tutkinnot (tri – tutkinnoissa luovutaan). Alaryhmien kertoiimiin vain teknisiä korjauksia.
- **Kv. opiskelijoiden integroituminen:** Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden suorittamat tutkinnot ja heidän työllistymisensä huomioidaan kaudella 2025-2028 edelleen rahoituslaskennassa.
- **Jatkuva oppiminen:** amk (8% → 5%), yo (3 %), maksuasetusten uudistaminen, avoimen op:t tarkennus
- **Korkeakoulujen profiloituminen ja yhteistyö:** strategiarahoitus yksinomaan korkeakoulun strategiseen kehittämiseen (kyvykkyyksien luominen, korkeakoulujen yhteistyöjärjestelyt, jotka tehostavat resurssien käyttöä.). Ohjelmarahoituksesta luopuminen. Strategiarahoituksen osuuden pienentäminen YO –sektorilla (- 5 % -yksikköä siirtämällä koulutus- ja tutkimusosioihin) ja AMK –sektorilla ennallaan säilyttäminen.
- **TKI-intensiivisyyden vahvistaminen:** Yo: kansainvälisen kilpaillun T&K-rahoituksen (pl. yritysrahoitus) painoarvon vahvistaminen (6% → 7%), kotimaisen ja kansainvälisen yrityksiltä saadun tutkimusrahoituksen ja muun kotimaisen tutkimusrahoituksen vahvistaminen (6% → 7%), lisäksi yritysrahoituksen roolia vahvistetaan kertoimella 1,2. Amk: kansainvälisen kilpaillun T&K-rahoituksen ja yritysrahoituksen roolia vahvistetaan kertoimella 1,3.
- Laskennallisen rahoitusmallin ulkopuolella korkeakoulujen kesken kohdennettava erillinen kannustepalkkio vaikeammin mitattavien toimien kohdalle. Ministeriön ulkopuolisen asiantuntemuksen hyödyntäminen.

Yliopistojen laskennallinen rahoitus vuonna 2025 (yhteensä 1 961 M€)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen rahoitus vuonna 2025 (yhteensä 944 M€)

**Valtion tarkastusviraston
tarkistus
ammattikorkeakoulujen
valtionrahoituksesta**

VTV:n tarkastus

- Kohteena valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (momentti 29.40.55)
- VTV kohdisti tarkastuksen 13 eniten valtion perusrahoitusta vuonna 2023 saaneeseen ammattikorkeakouluun
- Tarkastus kohdistui vuosina 2021–2024 käytössä olleeseen rahoitusmalliin, mutta tarkastuksessa on huomioitu vuosien 2025–2028 rahoitusmallia.
- Raportti on vielä viimeistelyvaiheessa ja OKM lausunto asiasta on lähtenyt juuri VTV:lle. Lopullinen tarkastuskertomus tulossa lähiaikoina
- Yliopistojen valtionrahoituksesta on tarkastusvirasto julkaissut laillisuustarkastuskertomuksen 2018

VTV:n alustavia havaintoja

- VTV kiinnittää huomiota valtionrahoituksen ainoaan varsinaiseen käyttöehtoon: myönnettyä rahoitusta ei käytetä elinkeinotoiminnan tukemiseen.
- VTV suosittelee käyttöehdon toteutumisen todentamiseksi ohjeistuksen täsmentämistä mm. TKI-toiminnan ulkopuolisen rahoituksen suhteen.
 - Kansainvälinen määrittely taustalla
- Huomioita ministeriön valvontaan ja reagointiin riskialttiisiin kohtiin liittyen
- Harkinnanvaraiseen rahoitukseen on vuoden 2019 alusta lukien sovellettu valtionavustuslain (688/2001) sijaan ammattikorkeakoululakia. VTV suosittaa valtionavustuslain käyttöön.

VTV:n alustavia havaintoja

- Tarkastuksessa todettiin, että keskeisten tilinpäätöksen tunnuslukujen laskenta ei ole toteutunut eri ammattikorkeakouluissa yhdenmukaisella tavalla. Moni havainnoista liittyy autonomiaan.
- VTV arvioinut rahoitusmallin tekijöitä. VTV arvioinut, että laskennallisista rahoitustekijöistä noin 2/3 ovat sellaisia, joihin ei liity osaoptimointiin liittyviä pohdintoja. Jäljellä olevassa 1/3 on esimerkiksi elementtejä, joihin panostamalla ammattikorkeakoulu on saattanut saavuttaa sellaisia lyhyen aikavälin taloudellisia hyötyjä, joista aiheutuneet osaamishyödyt eivät ole kohdentuneet suomalaisen työelämän kehittämiseen. Huomio esimerkiksi suurelle yleisölle kohdistettuihin julkaisuihin sekä yhteistyöopintoihin.